

USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Jeřábka a soudkyní JUDr. Evy Kotrbaté a JUDr. Nataši Loužilové ve věci

žalobkyně: **Ing. E. [REDACTED] C. [REDACTED]**, narozená dne [REDACTED]
bytem [REDACTED]
zastoupená advokátem JUDr. Josefem Hlaváčem
sídlem Martinská 608/8, 301 00 Plzeň

proti
žalované: **Obec Letiny**, IČO 00256820
sídlem Letiny 20, 336 01 Blovice
zastoupená advokátem JUDr. Václavem Plachým
sídlem Letiny 73, 336 01 Blovice

o ochraně rušené držby

o odvolání žalované proti usnesení Okresního soudu Plzeň-jih ze dne 8. 11. 2018, č. j. 8 C 298/2018-23

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se mění takto:

- I. Návrh žalobkyně, aby žalovaná byla povinna zdržet se rušení držby žalobkyně prováděním a umístěním staveb – vodních děl dle rozhodnutí MÚ Blovice, odboru životního prostředí ze dne 26. 4. 2018, č. j. MUBlov 06099/18/ŽP/Hu, potvrzeného rozhodnutím Krajského úřadu Plzeňského kraje, odboru životního prostředí ze dne 30. 7. 2018, č. j. PK-ŽP/13666/18, na pozemku parc. č. [REDACTED] v k. ú. [REDACTED] a aby byla žalovaná povinna uvést vše v předešlý stav (odstranila z pozemku vybudovaná vodní díla), se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně.
- III. Žalobkyně je povinna nahradit žalované na nákladech odvolacího řízení 10 400 Kč do 3 dnů od právní moci usnesení k rukám JUDr. Václava Plachého.

Odůvodnění:

1. Usnesením ze dne 8. 11. 2018 prvoinstanční soud uložil žalované povinnost zdržet se rušení držby žalobkyně prováděním a umístěním staveb – vodních děl dle rozhodnutí Městského úřadu Blovice, odboru životního prostředí ze dne 26. 4. 2018 č.j. MUBlov 06099/18/ŽP/Hu, potvrzeného rozhodnutím Krajského úřadu Plzeňského kraje, odboru životního prostředí ze dne 30.7.2018 pod č. j. PK-ŽP/13666/18 na pozemku parc. č. [REDACTED] v k.ú. [REDACTED] a toho, aby vše uvedla v předešlý stav (odstranila z pozemku vybudovaná vodní díla), (výrok I.). Žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení k rukám advokáta JUDr. Josefa Hlaváče částku 15 200 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto usnesení (výrok II.). V odůvodnění odkázal na ustanovení § 1003-1010 občanského zákoníku a ustanovení § 177 odst. 1 o. s. ř. Uvedl, že žalobkyně osvědčila, že její držba je rušena a za této situace bylo žalobě v plném rozsahu vyhověno. Výrok o náhradě nákladů řízení byl odůvodněn ustanovením § 142 odst.

1 o. s. ř.

2. Proti tomuto usnesení podala žalovaná obec včas odvolání, namítajíc, že nesouhlasí s odůvodněním napadeného rozhodnutí, že držba žalobkyně je rušena, když je takový závěr pouze tvrzen bez jakéhokoli důkazu. Naopak žalovaná tvrdí, že k žádnému rušení držby nedochází a tvrzení žalobkyně je účelové. K tvrzení, že k žádnému rušení držby nedochází, žalovaná především namítá, že předmětné vodní dílo jsou „monitorovací objekty“, které slouží ke zjišťování příčin kontaminace vodních zdrojů v obci Svárkov. Podle stavebního povolení ke stavbě předmětného vodního díla může být pro staveniště využit jen pozemek p. č. ■■■■■, k. ú. ■■■■■, a to jen v nezbytném rozsahu po dobu výstavby a po dokončení stavby okolí monitorovacích vrtů musí být upraveno do původního stavu. Za podstatné žalovaná považuje to, že pozemek p. č. ■■■■■ je ve skutečnosti polní cesta. Umístění stavby na této polní cestě i její stavebnětechnické řešení je takové, že nikoho neomezuje ani neruší držbu žalobkyně. Podání žaloby považuje žalovaná za účelové. Jde o to, že předmětné monitorovací zařízení by mohlo vyvrátit, respektive potvrdit domněnku, že způsob hospodaření na pozemku p. č. ■■■■■, který je žalobkyní využíván pro chov skotu, je příčinou kontaminace vodních zdrojů pro obec Svárkov. V současné době je kontaminováno v obci Svárkov cca 20 studní. Je tedy ve veřejném zájmu, aby předmětné zařízení bylo umístěno podle schválené dokumentace a plnilo svůj účel. Žalovaná navrhl, aby odvolací soud napadené rozhodnutí zrušil a rozhodl o zastavení řízení.
3. Žalobkyně v písemném vyjádření k odvolání žalované uvedla, že na základě podpachtovní smlouvy ze dne 18. 4. 2018 daný pozemek reálně a výhradně užívá a používá v rámci výkonu zemědělského pachtu. Tím, že žalovaná započala umisťovat do daného pozemku stavby monitorovacích objektů, započala daný pozemek užívat a hodlá ho užívat i dále, když tyto stavby chce v pozemku ponechat a jejich stanovený monitorovací účel naplňovat. Je tedy nepochybné, že žalovaná žalobkyni v jejím právu daný pozemek výlučně užívat a brát z něho plody a užitky ruší tím, že daný pozemek započala dne 11. 10. 2018 spoluužívat a hodlá spoluužívat, čímž do držby žalobkyně jednoznačně zasahuje a stále ji tedy ruší. S ohledem na to, že v případě žaloby na ochranu držby je omezeno dokazování a zjišťování skutkového stavu pouze na stav poslední držby (bez ohledu na její nabytí) a svémocného zásahu do ní, vychází podstata takové ochrany z předpokladu, že ochrana poskytnutá poslednímu známému stavu držby bude rychlá a účinná. Tomu odpovídá i právní úprava, která soudu stanovuje závazné lhůty pro rozhodnutí o žalobě. Rušení ze strany žalované je protiprávní, a proto je jediné svémocným rušením. Získaný veřejnoprávní povolovací akt (stavební povolení k provedení monitorovacích objektů) nezakládá soukromoprávní důvod k zásahu do držby žalobkyně a ta výslovně uvádí, že k takovému zásahu žalobkyně nikdy žalované nedala souhlas. Žaloba byla žalobkyní uplatněna důvodně a včas, tj. když stavební činnost žalované ke zhotovení monitorovacích objektů započala dne 11. 10. 2018 a tím došlo k zahájení rušení držby žalobkyně. Navrhla proto, aby odvolání žalované bylo zamítnuto a napadené usnesení jako věcně správné potvrzeno a žalobkyni přiznána náhrada nákladů odvolacího řízení ve výši 8 228 Kč, včetně DPH.
4. K odvolání žalované odvolací soud přezkoumal usnesení soudu prvního stupně, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, podle § 212 a § 212a o. s. ř. Přihlédl k námitkám obsažených v odvolání žalované i k písemnému vyjádření žalobkyně k tomuto odvolání a řízení doplnil sdělením obsahu pachtovní smlouvy ze dne 17. 12. 2015 a přílohou k této smlouvě ze dne 23. 11. 2015. Pachtovní smlouva č. 346 byla uzavřena dne 17. 12. 2015 mezi žalovanou obcí Letiny a Zemědělskou společností Komorno a.s. Předmětem užívání byl mj. i pozemek parc. č. ■■■■■ v k. ú. ■■■■■. Odvolací soud poté dospěl k závěru, že odvolání žalované je důvodné.
5. Podle § 1003 občanského zákoníku držbu není nikdo oprávněn svémocně rušit. Kdo byl v držbě rušen, může se domáhat, aby se rušitel rušení zdržel a vše uvedl v předešlý stav.
6. Podle § 1004 odst. 1 občanského zákoníku je-li držitel prováděním stavby ohrožen v držbě nemovité věci nebo může-li se pro to důvodně obávat následků uvedených v § 1013 a nezajistí-li

se proti němu stavební cestou práva, může se ohrožený držitel domáhat zákazu provádění stavby. Zákazu se držitel domáhat nemůže, jestliže ve správním řízení, jehož byl účastníkem, neuplatnil své námitky k žádosti o povolení takové stavby, ač tak učinit mohl.

7. Občanský zákoník upravuje dvě kategorie žalob na ochranu držby před jejím porušováním, a sice žalobu na ochranu držby před rušením (§ 1003) a žalobu na ochranu před vypuzením z držby (§ 1007). Rozdíl mezi nimi je právě v trvání držby; v případě ochrany poskytované ustanovením § 1003 občanského zákoníku je sice držba rušena, ale trvá, naproti tomu v případě ochrany před vypuzením byl o ni držitel připraven. Obě kategorie žalob, jež zákon poskytuje k ochraně držby v případech jejího porušování (tedy žaloba pro rušení držby i žaloba pro vypuzení z držby), jsou tzv. žalobami posesorními (na rozdíl od žalob petitorních, jež jsou poskytnuty k ochraně subjektivních práv, např. práva vlastnického, práva odpovídajícího věcnému břemeni apod.). Smyslem posesorní žaloby totiž je jen ochrana či obnovení posledního stavu držby. Soud tedy podle § 178 o. s. ř. v řízení zkoumá pouze existenci poslední držby a jejího svémocného rušení (obojí prokazuje žalobce). Nejde totiž o ochranu subjektivních práv jako v případě žalob petitorních, ale o řízení o poskytnutí ochrany poslednímu faktickému stavu. Žalobou se lze domáhat toho, aby se rušitel jednak zdržel dalšího rušení, případně aby obnovil předešlý stav (lze se tedy domáhat uvedení do původního stavu). Naopak se nelze domáhat žádného odškodnění (což plyne z charakteru žaloby jako posesorní, ale též to výslovně stanoví § 179 o. s. ř.). Ustanovení § 1004 je vůči § 1003 speciální, protože upravuje zvláštní případ, kdy je držitel v držbě nemovité věci ohrožen prováděním stavby, případně se může obávat budoucích následků stavby. Držitel má právo požadovat zákaz provádění stavby jedině tehdy, jestliže ve správním (územním nebo stavebním) řízení vznesl své námitky proti stavbě. Specialita § 1004 občanského zákoníku spočívá navíc v tom, že soud může zakázat, aby se stavba prováděla, právě jen dokud o věci nebylo rozhodnuto v řízení podle stavebního zákona. Druhá věta § 1004 odst. 1 vylučuje z ochrany některé případy, kdy bylo možno uplatnit námitky v řízení „o povolení stavby“. Toto ustanovení je zřejmě třeba vykládat extenzivně; vztahuje se patrně i na jiné typy řízení, ve kterých bylo možno námitky uplatnit. Tak například ten, kdo neuplatnil námitky již v územním řízení, ač tak učinit mohl, je již v řízení o povolení stavby uplatnit nemůže. I tak je zřejmě vyloučen z posesorní ochrany podle § 1004 občanského zákoníku. Dále je z možnosti uplatnit námitky vyloučen ten, kdo ve správním řízení, jehož byl účastníkem, neuplatnil své námitky k žádosti o povolení takové stavby, ač tak učinit mohl. Vzhledem k tomu, že smyslem žaloby z rušení držby není ochrana práva, ale pokojného stavu (k tomu viz rozsudek Nejvyššího soudu z 19. 4. 2012, sp. zn. 22 Cdo 4115/2011), nezjišťuje soud (či spíše žalobce neprokazuje), zda se jedná o držbu řádnou (§ 991 občanského zákoníku), poctivou (§ 992 občanského zákoníku) nebo pravou (§ 993 občanského zákoníku). Aby byl žalobce s žalobou úspěšný, musí prokázat jen to, že byl držitelem práva (že je před zásahem žalovaného pokojně vykonával) a že toto právo žalovaným ke dni vyhlášení rozhodnutí ruší.
8. V dané věci z obsahu spisu vyplývá, že žalovaná je výlučným vlastníkem pozemku parc. č. [REDAKCE] o výměře 0,2887 ha v k. ú. [REDAKCE]. Žalovaná uvedený pozemek přenechala do užívání pachtovní smlouvou č. 346 ze dne 17. 12. 2015 Zemědělské společnosti Komorno, a.s. a tato společnost pozemek dále podpachtovala podpachtovní smlouvou-dohodou o předání pozemků do užívání ze dne 18. 4. 2018 žalobkyni. Rozhodnutím Městského úřadu Blovice, odboru životního prostředí ze dne 26. 4. 2018, č. j. MUBlov 06099/18/ŽP/Hu, bylo k žádosti žalované obce Letiny vydáno stavební povolení ke stavbě vodního díla „monitorovací objekty“ na pozemku parc. č. [REDAKCE] v k. ú. [REDAKCE]. Žalobkyně byla účastnicí tohoto řízení a žádné návrhy ani námitky v prvoinstančním řízení neuplatnila a rovněž se k podkladům rozhodnutí nevyjádřila, ač tak učinit mohla. K odvolání žalované rozhodoval Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor životního prostředí, rozhodnutím ze dne 30. 7. 2018, č. j. PK-ŽP/13666/18, jímž odvolání žalobkyně ze dne 29. 5. 2008 zamítl a rozhodnutí Městského úřadu Blovice ze dne 26. 4. 2018 potvrdil. V tomto rozhodnutí se nadřízený orgán vypořádal se všemi námitkami, které žalobkyně uplatnila v podaném odvolání a svůj názor také velmi podrobně zdůvodnil. Pokud žalobkyně kromě jiného namítala, že prováděním stavby bude znemožněn průjezd po ostatní

komunikaci na pozemku parc. č. ■■■ v k. ú. ■■■ a že jistě bude docházet k objíždění staveníště po pozemku žalobkyně parc. č. ■■■ v k. ú. ■■■, považoval Krajský úřad tuto námitku za spekulaci odvolatelky (žalobkyně), která nemá oporu ve spisovém materiálu. Krajský úřad dodal, že ani napadené rozhodnutí ani projektová dokumentace neuvažují o využití pozemku parc. č. ■■■ v k. ú. ■■■ jako objížděné trasy po dobu provádění stavby. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 31. 7. 2018. Pokud s tímto rozhodnutím žalobkyně nesouhlasila, měla možnost podat žalobu ve smyslu § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní nebo mohla podat žádost o obnovu řízení u kteréhokoliv správního orgánu, který ve věci rozhodoval ve smyslu § 100 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, pokud by vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit nebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými. Aby tedy byla žalobkyně s podanou žalobou na ochranu držby úspěšná, musela by prokázat splnění obou podmínek, tedy že byla držitelkou práva a že se jedná ze strany žalované o svémocné rušení držby. První podmínka prokázána byla, avšak svémocné rušení držby prokázáno nebylo. Monitorovací objekty byly umístěny na pozemku parc. č. ■■■ v k. ú. ■■■ na základě pravomocného rozhodnutí správního orgánu. Vzhledem k tomu odvolací soud napadené usnesení změnil dle § 220 odst. 1 o. s. ř. způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení.

9. O nákladech řízení před soudem prvního stupně bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 1 o. s. ř. Úspěšné žalované náklady před soudem prvního stupně nevznikly a odvolací soud proto žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně nepřiznal.
10. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalovaná byla v odvolacím řízení úspěšná a má proto nárok na náhradu jeho nákladů. Ty spočívají v odměně za 3 úkony právní služby po 1 500 Kč (příprava a převzetí věci, sepis odvolání a účast na jednání odvolacího soudu dne 6. 2. 2019 - § 9 odst. 1, § 7 bod 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb.), v náhradě za 3 režijní paušály po 300 Kč. K součtu uvedených částek je třeba připočítat zaplacený soudní poplatek 5 000 Kč za podané odvolání žalovanou a celkové náklady odvolacího řízení tak činí 10 400 Kč.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Plzeň 6. února 2019

JUDr. Zdeněk Jeřábek v. r.
předseda senátu